Seniorů bude přibývat. Kraj připravuje plán péče i podpory jejich blízkých

04. 11. 2026 10:31

Více lidí ve vysokém věku, rostoucí potřeba dlouhodobé péče a omezený počet pracovníků, kteří ji mohou zajistit. Na tyto změny se Liberecký kraj připravuje v Plánu péče o seniory a osoby se zdravotním postižením na období 2027–2032. Zaměřuje se na dostupnou pomoc v domácím prostředí, podporu pečujících rodin i odpovídající kapacity pobytových služeb pro lidi, kteří potřebují intenzivní péči.

V Libereckém kraji se podle demografické analýzy zásadně promění věkové složení obyvatel. Zatímco celkový počet obyvatel má klesat, lidí ve vysokém věku výrazně přibude. Počet osob ve věku 80 a více let vzroste mezi lety 2025 a 2035 z přibližně 20,4 tisíce na 35,6 tisíce, tedy zhruba o tři čtvrtiny. Současně poroste počet lidí s několika souběžnými chronickými onemocněními a vyšší mírou závislosti na pomoci druhých.

„Demografický vývoj nám poměrně jasně ukazuje, na co se musíme připravit. Přibude lidí, kteří budou potřebovat pravidelnou pomoc, zatímco pracovníků v pečujících profesích nebude dostatek. Příprava služeb, zajištění personálu i případná výstavba nových zařízení trvají roky. Proto potřebujeme už dnes vědět, kde bude péče chybět a jak její jednotlivé formy propojit, aby lidé dostali pomoc včas,“ uvedl hejtman Martin Půta.

Významně přibude také lidí s demencí. V roce 2024 mělo v Libereckém kraji tuto diagnózu

přibližně 8 700 obyvatel starších 50 let. Podle predikce jejich počet vzroste do roku 2035 na přibližně 13 300 a do roku 2050 na více než 20 000. Tento vývoj zvýší nároky na pobytové, terénní i ambulantní služby a jejich personální zajištění.

Na nutnost změnit způsob zajištění péče upozornil i ředitel Ústavu zdravotnických informací a statistiky ČR (ÚZIS) Ladislav Dušek na Konferenci o budoucnosti Libereckého kraje, která se 2. listopadu uskutečnila na krajském úřadě. Zdůraznil, že rostoucí potřebu pomoci nebude možné pokrýt pouze výstavbou dalších pobytových zařízení. Zásadní bude rozvoj komunitní a domácí ošetřovatelské péče a podpora lidí, kteří se starají o své blízké.

Představil také nový způsob předpovídání potřeb péče, který díky propojení zdravotních a sociálních dat sleduje, jak dlouho a jak intenzivní pomoc člověk potřebuje. Jeden člověk totiž může během roku postupně využívat péči doma, v nemocnici i v pobytové sociální službě. Pro plánování proto vedle počtu klientů záleží také na rozsahu péče a na tom, jak na sebe jednotlivé služby navazují.

> ***„Strategickou otázkou není pouze to, kolik dalších služeb bude potřeba, ale především jakým způsobem bude péče v budoucnu organizována a jak lze při omezených personálních a finančních zdrojích zajistit co nejvyšší kvalitu, dostupnost a udržitelnost systému,“*** doplnila radní pro sociální oblast Anna Václavíková Provazníková.

Kraj proto v období 2027–2032 potřebuje posilovat propojení terénních, ambulantních, komunitních a pobytových služeb se zdravotní péčí. Jejich kombinace má lidem umožnit zůstat co nejdéle bezpečně doma a současně zajistit odpovídající pobytové zázemí těm, kteří se bez něj neobejdou.

Rodinní a další neformální pečující zajišťují podle průzkumů uvedených v dokumentu péčio více než dvě třetiny osob s vysokou mírou závislosti na pomoci druhých. Kvůli časové náročnosti přitom někteří omezují nebo zcela opouštějí zaměstnání. Potřebují proto dostupné informace, poradenství, vzdělávání, pomoc s koordinací péče, odlehčovací služby i vhodné pomůcky a technologie. Cílem je umožnit jim pečovat bezpečně a dlouhodobě podle vlastních možností, aniž by na ně systém přenášel svou odpovědnost.

U osob se zdravotním postižením dokument zdůrazňuje návaznost podpory v průběhu života, zejména při přechodu ze školy do dospělosti. Počítá s užší spoluprací škol, sociálních služeb, pracovního poradenství a zaměstnavatelů. Dalším směrem je rozvoj komunitních služeb a bydlení, které lidem umožňují žít v běžném prostředí a rozhodovat o vlastním životě.

Součástí dalšího rozvoje je i dostupnější paliativní péče pro lidi se závažným, život ohrožujícím

onemocněním. Podle údajů ÚZIS za rok 2023 mělo v Libereckém kraji vykázanou domácí paliativní péči v posledních 30 dnech života přibližně 2,4 procenta zemřelých, zatímco celorepublikový podíl dosahoval 5,6 procenta. Na Vysočině to bylo přibližně 17 procent. Údaje zachycují péči vykázanou pod odborností 926, nikoli všechny formy paliativní podpory. Odborníci vidí také rezervy v její dostupnosti v našem kraji a zdůrazňují potřebu rozvíjet nemocniční i mobilní týmy ve spolupráci se zdravotními pojišťovnami.

Větší prostor mají dostat také asistivní technologie a kompenzační pomůcky podporující samostatnost a bezpečí. K jejich využívání má přispět regionální centrum, které by poskytovalo informace a poradenství lidem se sníženou soběstačností, pečujícím i odborníkům a umožňovalo ověřovat nová řešení v praxi.

Materiál nyní slouží jako podklad pro přípravu budoucího rozvoje péče. Konkrétní kapacity, opatření a jejich financování bude kraj posuzovat samostatně podle potřeb obyvatel a rozpočtových možností.